

Tomaž, odvetnik v Ptuj, 10 gld., Majcen Ferd., profesor v Ptuj, 10 gld., dr. Ploj Jak., odvetnik v Ptuj, 30 gld., dr. Schiffrer J., c. ni kr. polk. zdravnik v Ptuj, 14 gld., Sedlaček J., tajnik v Ptuj, 5 gld., Šalamon Fr., vikar mestne fare v Ptuj, 10 gld., Gregorič Ant., posestnik in tajnik v Ptuj, 5 gld., dr. Brumen A., odvetnik v Ptuj, 10 gld., Raisp Ferd., oskrbnik v pok. v Ptuj, 10 gld., dr. Jurtela Fr., dež. poslanec in odvetnik v Šmarjah, 25 gld., Lempl Marija, posestnica v Ptuj, 1 gld., Vraz Jan., župnik pri Sv. Florijanu, 1 gld., † Kunstek Luka, profesor v Ptuj, 5 gld., Menhart Jak., kaplan v Ormožu, 2 gld., Ravšl Ant., provisor na Sladki gori, 1 gld., Zupančič Dragotin, učitelj v Ptuj, nabral in po g. Gregorič-u izročil 4 gld., Hržič Jož., inf. prost v Ptuj, 10 gld., Lendovšek Mih., duh. svetovalec in župnik v Makolah, 5 gld., Korošec Fr., prefekt v dij. semenišču v Mariboru, 5 gld., J. Wanaus, trgovec v Radgoni, 3 gld. (Konec prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Pri Nj. veličanstvu svetlem cesarju v Išu je oni dan bil vnanji minister, grof Goluhovski. Gotovo je bil razgovor o groznih zmešnjavah v Turčiji. — Mestni zastop je odkazal 25 tisoč gld. za vsprejem ruskega carja. Zoper to protestujejo Schönererjanci in socijalisti. Naj; ogromna večina prebivalstva želi, da se ruski car Nikolaj slovesno vsprejme.

Češko. Kakor smo zadnjič namignili, je res vlada češki shod Toplicah prepovedala. — Mladočeski poslanci se snidejo v kratkem v Pragi, da se potegnejo za pravice čeških manjšin. — V Ustji ob Labi je bil shod turnerjev in sokolov. Slednje so »zatirani« Nemci grdo spovali. Nemška kultura!

Gornje Avstrijsko. Konservativci bodo za deželni zbor tudi po mestih in trgih postavili svoje kandidate. Z nekaterimi upajo zmagati.

Štajarsko. V okolici graški kandiduje zoper znanega Kalteneggerja nemškonarodni kmet Ahac. Kalteneggerju iz sreča želimo prav sijajno zmago. — Poljedelski minister, grof Ledebur, se je te dni mudil v Gradcu in Voitsbergu.

Koroško. Oklic združene katol. ljudske stranke prinašamo na prvi strani. Slovenci sicer v narodnem oziru malo zahtevajo, toda za prvo silo zadosti. — Izredno vrlo katol. politično in gospodarsko društvo za Slovence priredi shod dne 15. avg. v Rožeku, dne 16. v Galiciji. Shod v Pokrčah dne 9. avg. pa je Mac Nevin prepovedal zaradi živinske belezni.

Kranjsko. Grof Badeni je rekel ljubljanskemu mestnemu zastopu, naj se ne peča s politiko. Proti nekemu pa je rekel, da je prišel na Kranjsko iskat zatiranih Nemcev, pa jih nikjer ni našel. — V nedeljo sta na shodu v Št. Vidu pri Zatičini govorila poslanec dr. Žitnik in dr. V. Gregorič. — Državnozborna volitev namesto umrlega poslanca Kluna bode dne 29. sept.

Primorsko. Dr. Gregorin se je že pred dvema letoma pritožil pri naučnem ministerstvu zoper tržaški mestni zastop, ker ta noče postaviti slov. šole; toda ministerstvo še vedno molči. — Dne 19. in 20. avg. bode imela »Zaveza slov. učiteljskih društev« veliko skupščino v Opatiji.

Hrvaško. Govori se, da hoče grof Kalay v Srebevu ustanoviti zdravniško visoko šolo. Čemu to? Mislimo, da bi bilo stokrat boljše, da se zagrebško vseučilišče spopolni, in se ondi napravi zdravniški oddelek.

Ogersko. Dne 2. in 9. avgusta so liberalci raz-

gnali shod krščanske ljudske stranke. Tudi uradniki jej delajo vse mogoče, navadno krivične preglavice. — Ministerski predsednik, grof Banffy, je v morskih toplicah v Ostendu. V kratkem bojda odstopi, in Ogerska dobi koalicijsko vlado, kjer bodo tudi Ugronovci in Košutovci.

Vnanje države.

Rim. Novi dunajski nuncij Taliani je večno mesto zapustil in je v torek došel na Dunaj. Novi papežev zastopnik na Dunaju je knežkega rodu.

Italijansko. Državni proračun bode prihodnje leto imel primanjkljaja za 30 milijonov. Finančni minister vse mogoče namerava obdačiti celo, šolnino hoče zdatno povikšati. — Prestolonaslednik Viktor Emanuel se zaroči s Heleno, hčerjo črnogorskega kneza.

Francosko. Z otokom Madagaskar v Afriki imajo Francozi veliko sitnostij, pa do zdaj malo dobička. Prvič je ondi podnebje sila nezdravo; drugič se vedno punta rod Hovas; tretjič pa je ondi tudi veliko roparjev, katere bržčas Angleži podpirajo.

Nemško. Princ Friderik Leopold se je pritožil pri cesarju, da katoliški listi vedno napadajo Iramasone. Žalostno, da ta princ ne vé, da Iramasoni niso samo sv. veri nevarni, ampak tudi prestolom. — Bavarski učitelji so nedavno imeli velik shod, na katerem so povdarjali potrebo verske šole. Slava takim učiteljem!

Rusko. Car Nikolaj ne pride samo tega meseca na Dunaj in septembra v Pariz, ampak obišče začetkom meseca septembra tudi nemškega cesarja pri Vratislavu na Šlezijem, kjer bodo velike vojaške vaje. Tja pridejo tudi naš svetli cesar. Najbrže takrat ti trije cesarji sklenejo zvezo, da se napravi red v evropski Turčiji.

Turško. Na Kreti Turčini še vedno morijo kristjane. V enem kraju so posekali 31 kristijanov in celó štiri duhovnike. Premožnejši Krečani bežijo na Grško. Ustasi pa so bojda že proglasili zedinjenje Krete z Grško in imenovali začasno vlado, kateri je predsednik Volondakis Kosteros.

Afrika. V Rudečem morju je italijanska ladja oni dan zasegla neko nizozemsko ladjo, ki je vozila 30 tisoč pušek k abesinskemu kralju Meneliku. Ta se pridno pripravlja na zopetno vojsko z Italijani, katere hoče popolnoma izpodriniti iz Masave.

Za poduk in kratek čas.

Madjari in njih navali na slov. Štajar.

(Zgodovinski spominki; piše M. Slekovec.)

„Et meminisse juvat.“

Sosedni Madjari obhajajo letos z velikim sijajem svoj »millenium«, to je tisočletnico svojega bivanja na sedanjem Ogerskem. Z ogromnimi stroški so priredili velikansko deželno razstavo, h kateri z raznimi svečanostmi vabijo druge narode, naj bi jim pomagali pokriti neizogibni primanjkljaj. Navadno deli sosed s sosedom istotako, kakor žalost, tudi veselje, in zaradi tega bi se gotovo tudi slovanski narodi ob tej redki svečanosti veselili z Madjari, ko bi bili ti z njimi vedno kot pravi sosedi v prijateljstvu in složnosti živeli. Toda zgodovina, učiteljica narodov, nam kaže da so vsi Slovani, zlasti pa mi štajarski Slovenci imeli v Madjarih skoro nepresledno svojega najhujšega sovražnika, ki ni le sam kruto gospodaril na naši zemlji, nego se je večkrat bratil celó z divjim Turčinom, da bi sosede slovenske lažje strahoval in če mogoče tudi ugonobil. Zato pa se, dasi smo Madjarov najbližnji sosedi, ne moremo veseliti z njimi, temveč moramo spomnivši, se zgodovine, vzklikniti: Tužna nam majka!

»Et meminisse juvat«, rekali so stari Rimljani; — tudi za nas Slovence je ravno madjarski »millenium« najugodnejša prilika, da si v duhu pregledamo dolgo, a pretežno dobo zadnjih tisoč let ter si živo v spomin pokličemo, kdo da so bili in odkod so prišli Madjari in kaj so bili zlasti nam štajarskim Slovincem.

I.

Prvotna zgodovina Madjarov je kljub marljivemu raziskovanju ogerskih in drugih zgodovinarjev še v marsičem nejasna in temna. Temu se pa ni čuditi. Madjari, hoteč dokazati, da kot potomci Hunov in dediči po Atili imajo nekako pravico do Ogerskega, so si namreč o svoji prvi domovini, o svojem potovanju in raznih borbah napravili sami zgodovino in sicer tako zgodovino, katera je sodila njih namenu. Zato so resnične dogodke prepregli s pravljicami, razne osebe istovetili ali identificirali, prenesli zgodovino dejanja iz dvanajstega stoletja v deveto ter si tako ustvarili zgodovino, ki je sicer mična, a tako zamotana in zmedena, da je celó večšim zgodovinarjem delala preglavice. Posebno odlikoval se je v tem oziru »Anonymus Belae regis notarius«, katerega »učeno zgodovino« so še le v novjšem času nepristrani zgodovinopisci pokazali svetu kot zmes domišljije in kombinacije brez vsake zgodovinske vrednosti.¹⁾

Toliko je dognano, da je narod, katerega je Arpad bil je pred tisoč leti dovedel na Oggersko, že pred devetim stoletjem pod nadvlado Kozara bival po južnih ruskih stepah med Črnim morjem, Dnjeprom, Volgo, Kaspijskim morjem in Kavkazom. Temu narodu prikladajo stari zgodovinopisci različna imena, ki so večinoma ali nabožanska ali etnografska. Nazivajo jih Agarene, Hagarine, Saracene, Ismaelite, Turke.

Drugo ime, katero jim daje zgodovina, je: Ogr (Ugri, Ungri, Ungarii, Hungari itd.) Nestor jih imenuje »črne Ogre«, da bi jih razločeval od podkarpatskih Ogrov.

Glede nabožanstva ali po veri so bili mahomedani, in v tem smislu tolmačijo nekateri tudi ime Madjari, ki je po njih mnenju nastalo iz »Magari, Magyari.«²⁾

Drugi zopet trdijo, da so Arpadovi sinovi ime Madjari dobili ali po plemenu »Megere«³⁾ ali pa po mestecu »Madžar« na Arabskem⁴⁾; a o slednjem se nam dozdeva, da je bilo ravno nasprotno.

Početkom devetega stoletja so udarili Kozari na sosedne Pečenege ali Bissene, ki so prebivali med Volgo in Jajkom, a ti so prebrodili Volgo in z vso močjo napadli Ogre. Slednji, preslabi ustaviti se toliki sili, so pobegnili na dve strani. Jeden del se je pomaknil prek Kavkaza do Perzije, drugi, broječ sedem rodov ali plemen, se je pa pod vodstvom Lebediaša preselil iz Atelkuza med izlivom Dnepra in in Buga, v zemljo, obtočeno z rekama Ingulom Ingulcem (Chingilus), v sosedstvo Kozarov. Po Lebediašu se je potem ta zemlja imenovala Lebedija.

Lebediaša je imel kozarski kan zelo v čisljih. Ne le da mu je dal svojo hčer za ženo, mu je dal še celó knežjo čast. A slednje Lebediaš ni hotel vsprejeti, nego je za njo priporočil svojega vojvodo Salmuca ali pa njegovega sinu Arpada. In Arpad je bil potem od sedmih ogerskih plemen res izbran in po zakonu na ščit povzdignjen. V tem času so Ogr postali mohame-

dani in vsled tega dobili ime Turki, pod katerim jih zlasti grški pisatelji večkrat navajajo. Pa prav za prav niso bili Turki, nego le turski Ogr. (Dalje prih.)

Smešnica. Bolan Ribničan je prišel k zdravniku. Ko ga zdravnik preišče, ponudi mu stekleničico pod nos, rekoč: »Očka, duhajte!« Ribničan duha. »Dobro, pravi zdravnik, sedaj ste ozdravljeni.« — »Koliko pa sem dolžan?« vpraša Ribničan. »Deset goldinarjev.« Ribničan mirno poišče desetak ter ga pomoli zdravniku pod nos: »Duhajte — nu sedaj ste pa vi plačani!« ter odide z desetakom iz sobe.

Razne stvari.

Domače. (Shod zaupnih slov mož) iz vseh okrajev spodnještajarskih bode v Mariboru, v dvorani hotela »Stadt Wien« prih. ponedeljek, dne 17. avgusta, ob 3. uri popoldne. Vspored: Postavljenje kandidatov za volitve v deželni zbor štajarski. Zaupni možje, pridite v obilnem številu!

(Poljedelski minister,) grof Ledebur, se pripelje dne 16. avgusta v Maribor in dne 17. pa v Celje. Gotovo bode g. minister mnogo slišal o nesreči, povzročeni po toči, in bode pomagal, da se ne odpiše posestnikom samo davek, ampak da se jim tudi dá zdatna državna podpora.

(Strela v cerkvi.) Zjutraj ob 1/2 5 uri. dne 7. avgusta je tresčilo v zvonik župne cerkve Sv. Lovrenca na Dravskem polju. Strela je močno poškodovala streho in razdejala nekaj debelega zidovja; iz zvonika pa je preskočila v cerkev, odbila kos orgelj ter povzročila hude razpoke in okrušenje po cerkvenih stenah. Škoda znaša nad 2000 gld.

(Sv. misijon) bode v novi cerkvi v Poličanah od dne 19. do 28. avgusta. Vodili ga bodo čč. gg. lazaristi od Sv. Jožeta pri Celju.

(Od gornje Savinje.) Premovanje konj bode dne 11. septembra v Mozirju. — V Solčavo dobé od deželnega odbora dva marijodolska plemenska bika, ter bergamska ovna za plemo.

(Cesta za Dreto) proti Gornjemu gradu je bila v četrtek, pri zastopni seji vsprejeta med okrajne ceste. Pri zadnji seji gornjegrajskega okrajnega zastopa priznanih je bilo tudi več denarnih podpor v dobrodelne namene.

(Toča) je začetkom tega meseca pobila na Spod. Štajarskem nad polovico poljskih pridelkov in skoro dve tretjini vinogradov. Klestila je v gornji Savinjski dolini, okoli St. Jurija pod Taborom, pri Vitanju, od Kozjaka okoli Pesnice, ob Ščavnici, pri Središču, pri Sv. Marjeti niže Ptuja, v gornji Haložah, okoli Rogateca in še po drugod. Ako dežela in država ne prideta našemu kmečkemu ljudstvu na pomoč, bode moralo glad trpeti. Kje naj kmet denar dobi, ko so po mnogih okrajih tudi sejmovi prepovedani?

(Pri okrajni sodnji v Gornjem gradu) se je morda slovensko-nemski pečat izgubil, ker izhajajo dopisi le s pristno nemškim pečatom. Ali obljuba, dana po ministru Schönbornu našim državnim poslancem, več ne velja? Bo treba menda zopet dregnuti!

(Uganjka.) Zakaj ima grajščina gornjegrajska dr. Kovatschitscha za svojega pravnega zastopnika? — Odgovor: Zato, ker je po sili Nemec.

(Avstrijsko-ogerski generalni konzul) Jos. Haas, ki je v Shanghai dne 28. julija utonil, bival je pretečeno leto pri svojih sorodnikih v Mozirju. Prijubil se je vsem, ki so ž njim občevali.

¹⁾ Krones, Gesch. Oesterreichs, II., 55.

²⁾ Magarita, magarites, magarizare: Saracenicam impietatem non modo profiteri, ut quidam volunt, sed etiam post abdicatam et desertam religionem Christianam, a qua qui transibant ad musulmanismum, *μπαρτζήτες* dicebantur. Lex. Du Cangii. Slovenský Letopis, I., 96.

³⁾ Krones, I. c., 53.

⁴⁾ Meynert, Gesch. Oesterreichs, IV., 15.